

Informacija

o aktivnosti u okviru Reformske agende 2024-2027, kojom je definisan cilj da najmanje 7% odraslih (od 25 do 64 godina) učestvuje u učenju tokom posljednjih 12 mjeseci

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija ima centralnu ulogu u sistemu obrazovanja odraslih, budući da je nadležno za kreiranje, sprovođenje i nadzor nad obrazovnim politikama u ovoj oblasti. Ministarstvo razvija strategije i politike koje osiguravaju da obrazovanje odraslih bude dostupno svim građanima, bez obzira na njihovu starosnu kategoriju, socio-ekonomski status ili obrazovni nivo. Po prvi put, Zakonom o budžetu za 2026. godinu planirana su posebna sredstva namijenjena oblasti obrazovanja odraslih, čime se potvrđuje opredijeljenost države za dalji razvoj ovog vida obrazovanja. Za sprovođenje politika i aktivnosti u ovoj oblasti tokom 2026. godine opredijeljeno je ukupno 674.520 evra, što predstavlja značajan iskorak u sistemskom pristupu cjeloživotnom učenju i unapređenju kompetencija odraslog stanovništva. Glavni ciljevi definisani budžetom su podrška osnovnom obrazovanju odraslih, sa akcentom na ranjive kategorije stanovništva, i promocija cjeloživotnog učenja.

Zakonodavni okvir obrazovanja odraslih u Crnoj Gori uređen je setom ključnih propisa koje čine Opšti zakon o obrazovanju i vaspitanju, Zakon o obrazovanju odraslih, Zakon o nacionalnom okviru kvalifikacija i Zakon o nacionalnim stručnim kvalifikacijama. U toku prethodne godine Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija iniciralo je izmjene navedenih zakona, kako bi se unaprijedio sistem obrazovanja odraslih i obezbijedilo osiguranje kvaliteta. Takođe, u toku 2025. godine doneseno je šesnaest podzakonskih akata, kojima se u potpunosti uređuje ova oblast.

Značaj obrazovanja odraslih prepoznat je i kroz strateška dokumenta, pa je Strategijom reforme obrazovanja (2025-2035) definisana mjera Povećanje participacije odraslih u cjeloživotnom učenju i bolje regulisati obrazovanja odraslih. Ova mjera ima za cilj izgradnju društva koje kontinuirano unapređuje znanja i vještine, obezbjeđujući odraslima pristup programima obrazovanja koji su relevantni za potrebe tržišta rada i koji im omogućavaju efikasno prilagođavanje dinamičnim ekonomskim uslovima i profesionalni razvoj.

Takođe, Planom obrazovanja odraslih (2025-2029) definisani su ključni prioriteti: unapređenje kvaliteta programa obrazovanja, povećanje učešća odraslih u cjeloživotnom učenju kroz unapređenje dostupnosti obrazovne ponude, promocija cjeloživotnog učenja, obezbjeđivanje kvaliteta i praćenje rada organizatora obrazovanja odraslih i stvaranje uslova za uključivanje Crne Gore u PIAAC istraživanje.

Nadalje, Reformskom agendom 2024-2027 Vlada Crne Gore identifikovala je i definisala mjere koje se odnose na rješavanje neusklađenosti na tržištu rada putem cjeloživotnog učenja i povećanja zapošljivosti diplomaca kroz praktičan rad, uključujući poslove u zelenoj i digitalnoj ekonomiji. U skladu sa ciljevima Reformske agende, Crna Gora planira sprovođenje reforme kroz usavršavanje i prekvalifikaciju radne snage s obzirom na trenutne izazove u vezi sa ekonomskim razvojem, kao i na potrebu za ubrzanjem ključnih reformi u procesu pristupanja Evropskoj uniji. Cilj je da najmanje 7% odraslih uzrasta 25-64 godine (od čega je približno 50% žena) učestvuje u pomenutim vidovima obrazovanja u vremenskom okviru od 12 mjeseci.

Na osnovu Analize sistema obrazovanja odraslih koja sagledava usklađenost obrazovne ponude sa potrebama za zanimanjima i vještinama, planirana je izrada i revizija programa obrazovanja odraslih u sektorima koji uključuju zelenu i digitalnu ekonomiju, kao i drugim

sektorima, u skladu sa potrebama tržišta rada. Cilj je revidirati najmanje 30 programa obrazovanja odraslih za kojima se pokazala najveća potreba na tržištu rada, te razviti najmanje 10 programa obrazovanja koji promoviraju poslove u zelenoj i digitalnoj ekonomiji. Shodno postavljenim ciljevima u toku 2025. godine Nacionalni savjet za obrazovanje donio je šesnaest programa obrazovanja, od kojih su četiri iz oblasti digitalnih kompetencija, a dvanaest iz oblasti u kojima postoji najveća potreba za kadrom na tržištu rada (turizam, energetika, građevinarstvo).

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija kontinuirano radi na jačanju sistema obrazovanja odraslih, širenju obrazovne ponude i rastu učešća odraslih u cjeloživotnom učenju u Crnoj Gori. Tabelarni prikaz markira ključne pokazatelje razvoja sistema obrazovanja odraslih u Crnoj Gori u toku prethodne dvije godine.

	2024	2025	2026
Broj usvojenih programa obrazovanja od strane Nacionalnog savjeta	44	16	3
Broj licenciranih organizatora obrazovanja odraslih	126	130	136
Broj programa za koji su se licencirali organizatori obrazovanja odraslih	733	766	768
Broj polaznika po MONSTAT-u ¹	3.6%	2.7%	podatak se očekuje u martu 2027.
Proj polaznika po MPNI ²	18.389 (5.47%)	26.065 (7.75%)	-

U posmatranom periodu evidentan je kontinuirani rast broja licenciranih organizatora obrazovanja odraslih, sa 126 u 2024. godini na 136 u 2026. godini, što ukazuje na jačanje institucionalnih kapaciteta sistema. Istovremeno, broj programa za koje su organizatori licencirani bilježi rast (sa 733 na 768), čime se proširuje dostupna obrazovna ponuda. Broj usvojenih programa od strane Nacionalnog savjeta varira po godinama, što je rezultat dinamike planiranja i revizije programa, pri čemu je fokus na kvalitetu i usklađenosti programa sa potrebama tržišta rada, a ne isključivo na njihovom kvantitativnom povećanju.

Prema podacima MONSTAT-a, koji sprovodi Anektu o radnoj snazi, udio lica starosti 25-64 godine koja su bila u sistemu obrazovanja ili obuke u referentnom periodu od prethodne četiri nedjelje od nedjelje anketiranja u 2025. godini, iznosio je 2.7%. Anketa o radnoj snazi (ARS) je istraživanje kojim se na slučajno izabranom uzorku domaćinstava prikupljaju podaci sa ciljem da se dobiju informacije o tržištu rada i karakteristikama radne snage. Cilj ovog istraživanja je prikupljanje podataka o tri osnovne kategorije stanovništva - zaposleni, nezaposleni i lica van radne snage, kao i o njihovim socio-demografskim, obrazovnim i drugim karakteristikama (godine starosti, pol, nivo obrazovanja, državljanstvo). Anketa se sprovodi kontinuirano tokom cijele

¹ predstavlja procenat lica starosti 25-64 koja su bila u sistemu obrazovanja ili obuke u referentnom periodu od prethodne četiri nedjelje od nedjelje anketiranja

² podaci iz MEIS baze i podaci institucija koje su bile uključene u realizaciju Godišnjeg plana obrazovanja odraslih

godine, uz kvartalno i godišnje objavljivanje rezultata. Veličina uzorka je 11.856 domaćinstava godišnje, odnosno 2.964 domaćinstva kvartalno.

Prema podacima iz Izvještaja o realizovanim aktivnostima iz Plana obrazovanja odraslih (2025-2029) za 2025. godinu, koji je Vlada Crne Gore usvojila na sjednici održanoj 19. marta 2026. godine, broj odraslih lica koja su učestvovala u obrazovnim aktivnostima iznosi 7.75%. Tokom 2025. godine, na osnovu podataka iz Informacionog sistema obrazovanja Crne Gore (MEIS) i Izvještaja o realizaciji Godišnjeg plana obrazovanja odraslih za 2025. godinu, u različite oblike edukativnih aktivnosti bilo je uključeno ukupno 26.065 polaznika/polaznica. Prema zvaničnim podacima dobijenim sa popisa sprovedenog od strane MONSTAT-a 2023. godine, ukupan broj odraslih lica je 336.232, pa procenat odrasle populacije uključene u obrazovanje odraslih u 2025. godini iznosi 7,75%. U poređenju sa 2024. godinom, kada je učešće odraslih u cjeloživotnom učenju iznosilo 5,47% (18.389 polaznika/polaznica), zabilježen je značajan rast.

Navedeni izvještaj obuhvata programe obrazovanja koje realizuju licencirani organizatori obrazovanja odraslih i podatke institucija i ustanova koje realizuju različite obuke i programe. Podaci koji se prikupljaju za potrebe izvještaja o realizovanim aktivnostima iz Godišnjeg plana obrazovanja odraslih, pored podataka iz Informacionog sistema obrazovanja Crne Gore (MEIS), sadrže i podatke o obukama institucija i ustanova čiji je osnivač država. Podaci se prikupljaju od ustanova i institucija koje realizuju obuke, nakon njihove realizacije, na godišnjem nivou. Za svaku obuku evidentira se broj polaznika koji su u njoj učestvovali. Ovi podaci ne predstavljaju statistički uzorak, već stvaran broj lica koja su prošla različite vidove obuka. Podaci prikupljeni iz MEIS baze obuhvataju podatke licenciranih organizatora obrazovanja odraslih, koji izvode programe obrazovanja za sticanje stručnih kvalifikacija, mikrokvalifikacija i ključnih kompetencija. Ukupan broj polaznika evidentiran u MEIS-u tokom 2025. godine je 3.471, odnosno 1.472 polaznika muškog i 1.999 polaznica ženskog pola, odnosno blizu 58% od ukupnog broja polaznika.

Podaci o programima obrazovanja i broju polaznika koji su prošli neki vid programa obrazovanja koji vode sticaju znanja i vještina za stručno usavršavanje, specijalizaciju i obavljanje konkretnih radnih zadataka na radnom mjestu (učenje kod poslodavca), drugih kvalifikacija i znanja i vještina za lični i društveni razvoj - građansku demokratiju, zaštitu životne sredine, održivi razvoj, život u porodici, uspješnu društvenu integraciju, podizanje kvaliteta života, zdravstvenu edukaciju, socijalne vještine, treće životno doba, rad sa licima sa posebnim potrebama, ne nalaze se u MEIS bazi, jer ih ne izvode licencirani organizatori obrazovanja odraslih.

Podatke o navedenim programima i broju polaznika za 2025. godinu dostavili su: Uprava za ljudske resurse, Ministarstvo javne uprave, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Privredna komora, Unija poslodavaca, Centar za stručno obrazovanje, Zavod za školstvo. Navedene institucije realizovale su programe na kojima su učestvovala lica starija od 25 godina, a ukupan broj lica koja su prošla obuke je 24.434.

S obzirom na to da se podaci prikupljaju iz baza koje vode državne ustanove i institucije, što im daje visok stepen pouzdanosti i relevantnosti, smatramo da ovakav način prikupljanja obezbjeđuje vjerodostojnu evidenciju o obukama odraslih i predstavlja pouzdan osnov za izvještavanje i dalje planiranje.

Uočena razlika između podataka MONSTAT-a i Izvještaja o realizovanim aktivnostima iz Plana obrazovanja odraslih (2025-2029) za 2025. godinu ne proizilazi iz netačnosti, već iz metodoloških razlika u načinu prikupljanja, obrade i interpretacije podataka. Anketa o radnoj snazi

koju sprovodi MONSTAT daje međunarodno uporedive podatke o zaposlenosti i nezaposlenosti, ali može imati određene nedostatke. Rezultati zavise od veličine i strukture uzorka, a podaci se oslanjaju na tačnosti odgovora ispitanika, što je podložno greškama u prisjećanju ili subjektivnim interpretacijama. Anketirane osobe često ne prepoznaju neformalne oblike učenja. Zbog ovih ograničenja, anketa daje vrijedne, ali ne uvijek potpuno precizne rezultate, pa se u praksi sve češće kombinuje sa administrativnim podacima kako bi se dobila realnija i sveobuhvatnija slika.

S obzirom na to da MEIS ne obuhvata cjelokupan sistem obrazovanja odraslih, već samo licencirane organizatore obrazovanja Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija iniciraće izradu jedinstvenog sistema evidencije obuka i polaznika svih institucija koje realizuju obuke, kako bi dobijeni podaci bili sveobuhvatni i statistički potpuniji (pol, godine starosti, nivo obrazovanja polaznika i slično). Zbog toga se preporučuje jačanje koordinacije između institucija koje vode evidencije i statističkih organa, kao i unapređenje metodologije prikupljanja podataka.

PRILOG

Tabelarni prikaz pregleda broja polaznika koji su učestvovali u obrazovanju odraslih u prethodne dvije godine, u odnosu na organizatora obuke³:

Naziv institucije	Broj polaznika	
	2024.	2025.
Licencirani organizatori obrazovanja (MEIS)	3.486	3.471
Uprava za ljudske resurse	3.676	3.826
Ministarstvo javne uprave	227	657
Ministarstvo unutrašnjih poslova	1.183	2.070
Ministarstvo odbrane	645	744
Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera	0	114
Zajednica opština	0	848
Centar za stručno/Zavod za školstvo	4.522	2.015/ 3.043
Privredna komora	5.778	4.998
Unija poslodavaca	300	510
UKUPNO:	18.389	26.065

³ Izvor podataka: Izvještaj o realizaciji godišnjeg plana obrazovanja odraslih za 2025. godinu <https://www.gov.me/clanak/izvjestaj-o-realizaciji-godisnjeg-plana-obrazovanja-odraslih-za-2025-godinu>
Izvještaj o realizaciji Godišnjeg plana obrazovanja odraslih za 2024. godinu <https://www.gov.me/dokumenta/6ee33d02-bbe3-4f08-bdad-802a35ed1ecf>